

‘De dood speelt in mijn leven geen grotere rol dan bij willekeurig wie dan ook,’ stelt de Oostenrijkse kunstenaar Arnulf Rainer (58). Op een veelzijdige overzichtstentoonstelling van zijn tekeningen, nu in Museum Overholland, doet de dood echter veelvuldig, grijnzend haar ronde, met name in karakteristiek overgetekende foto’s van dodenmaskers.

Doodsangst lijkt ook de drijfveer achter Rainers bijna demonisch bekraste portretten, waarvoor hij halverwege de jaren zeventig zelf

met vertrokken gezichten en houdingen poseerde.

In 1980 zei Rainer, voordat hij angstig een hem ondervragende verslaggever ontvluchtte: “Ik onderscheid me als kunstenaar van een geesteszieke doordat ik mijn ervaringen op een begrijpelijke manier kan overbrengen.”

Zeven jaar later blijkt Rainer makkelijker aanspreekbaar geworden te zijn.

Een grijs baardje en zijn gedrongen gestalte geven hem nu iets van een schuwe, nukkige kabouter.

‘Bloemenoffers’ van Rainer voor de doden

door CHRIS REINWALD

“Gisteren heeft Rainer voor het eerst de tentoonstelling gezien. Hij liep daarna fluitend in een lichte danspas de trappen af. Dat is een goed teken,” zegt Christiaan Braun, directeur van Museum Overholland. Hij wist Rainer een aantal nooit eerder getoonde series voor deze expositie te ontfutselen. Daarbij “zijn meest intieme werk”: “overtekeningen” die hij op baby-foto’s van zijn dochtertje Clara maakte.

Overholland heeft van deze serie een prachtig verzorgd “kunstenaarsboek” gemaakt dat bij het retrospectief te koop is. De Clara-reeks doet, met de recente plantenserie, ietwat minder morbide aan dan ander werk op de expositie: de eerste, meedogenloze surrealistische en abstracte tekeningen, de “überdekte” bergen, apen en herinterpretaties van Rembrandts en Van Goghs zelfportretten.

Na zich schielijk met een glas witte wijn moed ingedronken te hebben, bekent Rainer: “Clara’s geboorte in 1981 heeft mij ‘gesocialiseerd’. Ik ben maatschappelijker geworden. Met een kind verleg je je horizon naar een volgende generatie.”

commentaar op het leven, dat men eigenlijk moet kunnen verdragen. Maar het is verboden gestorvenen af te beelden zonder toestemming van de nabestaanden, dus moest ik de foto’s aanvankelijk zelf stiekem maken. Ze hangt hier niet, maar kent u die serie?”

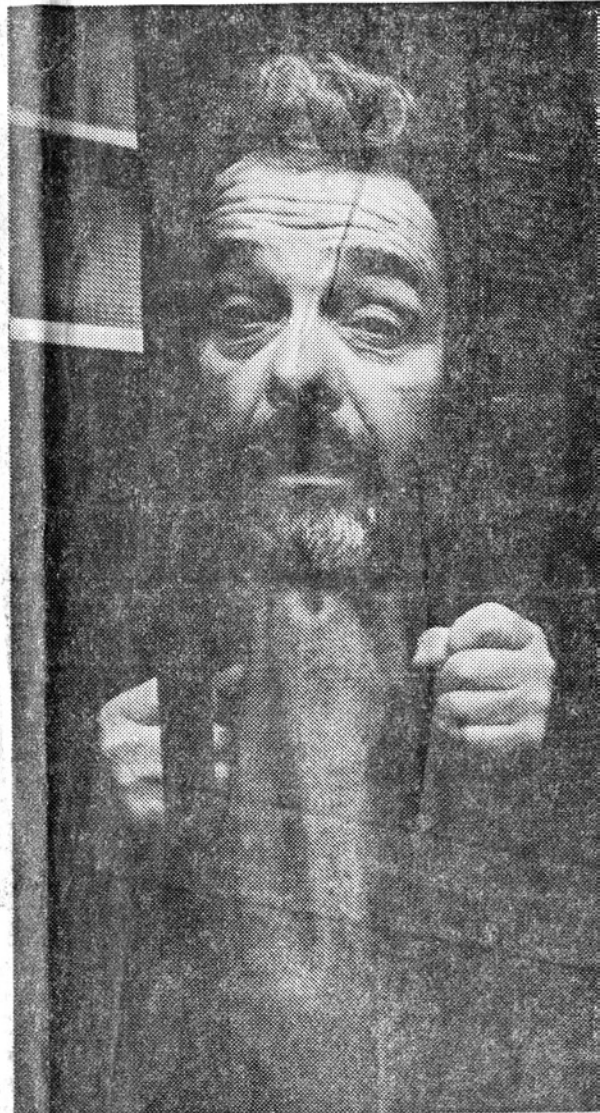
De verslaggever bekent dat hij destijds stond op de drempel van de desbetreffende expositie in Wenen, niet naar binnen durfde.

„Ja, dat gebeurt meer,” constateert Rainer zakelijk.

“Men vindt het niet mooi. Niemand wil het aan de wand, hoogstens in een la. Het verkoopt niet. Beroemde dodenmaskers ja, maar anonieme lijken nee.”

Rainers “overtekeningen” versterken de vaak afschrikwekkende trekken op het gezicht van de overledene. Tekent hij met een soort machtsgevoel om zo de doodsangst te kunnen overwinnen?

“Ahh, nee. Mijn tekeningen zijn zuiver artistieke omzettingen van het bestaande beeld: “transformaties”. Iedere cultuur doet iets ritueels met hun doden. Men versiert ze met bloemen en om zo de lijkvlucht te verdrijven. Mijn tekeningen

Arnulf Rainer ...mijn ingrepen zie ik niet al

eerste de neus er vanaf. Maar ach ja . . . dat is natuurlijk bij beelden.”